

Till

Riksdagens konstitutionsutskott

Konstitutionsutskottet

Ink. den 95-07-28

Dnr B68/94-95

Granskningsanmälan

Enligt uppgift i dagens nummer av Svenska Dagbladet har försvarsminister Thage G. Peterson agerat för att förmå Överbefälhavaren att sända ut ett pressmeddelande till stöd för Petersons ståndpunkt i en pågående debatt om den svenska FN-insatsen i Bosnien. Om det är korrekt att det pressmeddelande som igår utsändes från Högkvarteret tillkommit efter påtryckning från försvarsministern är det ministerstyre i strid med Regeringsformen. Jag anhaller att KU granskar vad som förevarit och prövar det gentemot RF:s regler för hur statsrådsämbetet skall utövas.

Vad som gör den aktuella händelsen särskilt betänkelig från demokratisk och konstitutionell synpunkt är det faktum att ministerstyret syftat till att komma åt en motståndare i en pågående debatt.

Under den formfråga, som KU har att granska, ligger en djup klyfta mellan folkpartiet och regeringens syn på omvärldens ansvar för utvecklingen i Bosnien. Sedan lång tid tillbaka har folkpartiet begärt en tydligare svensk politik till stöd för det sargade Bosnien. Vi har hävdade att Sverige skall ställa krav på andra länder och förklara sig berett att självt göra en större insats. Vi har i stort sett fått tystnad och passivitet till svar. Regeringen har varit förvirrad. Exempelvis uttalade sig Thage Peterson emot den snabbinsatsstyrka som regeringen nu hålsar med tillfredsställelse och delfinansierar med 22 miljoner kronor.

Det är betecknande för regeringens politik att den beställer ett pressmeddelande om vad de svenska trupperna inte kan göra. Det folkpartiet har efterlyst är initiativ till vad Sverige ytterligare kan göra. Vi har menat att Sverige genom ett sådant initiativ skulle få större trovärdighet när vi ställer krav på andra länder - i första hand säkerhetsrådets permanenta medlemmar - att göra mera. Vi har självfallet aldrig föreslagit att svenska soldater skall sättas in i uppgifter som de inte är utbildade och utrustade för. Maria Leissner har också uttryckligen sagt att uppgifter som går utöver det nuvarande FN-mandatet kräver ny rekrytering, men nog måste det finnas något ytterligare som Sverige kan göra som en del av en samlad internationell insats för att försöka stoppa kriget i Bosnien. Att skicka 22 miljoner kronor för att andra skall göra jobbet samma dag som man beställer ett pressmeddelande om att Sverige omöjligt kan göra mer tyder på en viss dubbelmoral.

Att de svenska trupperna har otillräcklig numerär är ett dåligt argument gentemot folkpartiet eftersom vi sedan lång tid tillbaka har krävt att den svenska FN-insatsen

skall utökas. En ironisk detalj i sammanhanget är att bland de svårigheter ÖB pekar på för en utökad svensk insats är bristande samband med NATO-enheter. Just det ingick bland det som chefen för flygvapnet ville åtgärda inom ramen för PFP-samarbetet. Det förbjöds av försvarsministern i ett annat utslag av ministerstyre, som folkpartiet också har KU-anmält.

FN:s säkerhetsråd har fattat beslut om att åtgärder i ex-Jugoslavien kan sättas in såväl enligt FN-stadgans 6 § som 7 §. Med sin långa tradition av uppslutning bakom FN bör Sverige, enligt folkpartiets mening, inte dra sig undan om FN begär ytterligare insatser av oss. Det gjorde Sverige så sent som i början av året då en underhandsförfrågan från FN om ytterligare trupp avvisades. Sverige drog sig undan då och försvarsministerns agerande syftar till att rättfärdiga fortsatt passivitet.

Om förloppet varit det som Svenska Dagbladet anger är Thage Petersons krav på Överbefälhavaren ett flagrant exempel på ministerstyre som konstitutionsutskottet bör rikta allvarlig kritik emot.

Stockholm den 28 juli 1995

Lars Leijonborg

Gruppledare (fp)